Класификация на информацията:
ниво 0, TLP-WHITE

О Б Щ И Н А Р О М А Н

П Р О Г Р А М А

ЗА

ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РОМАН 2025 г. – 2027 г.

2025 г.
Гр.Роман

3130 Роман, бул. Христо Ботев № 132-136
тел.: 09123/20 64, факс: 09123/2349
e-mail: roman@roman.bg
web: www.roman.bg

СЪДЪРЖАНИЕ:

1.ВЪВЕДЕНИЕ В ПРОГРАМАТА

1.1 Описание на проблема
1.2 Основни принципи за реализация на програмата
1.3 Основни причини за възникване на проблема
1.4 Популация на бездомните кучета

2.ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

2.1 Цели
2.2 Задачи

3.МЕТОДОЛОГИЯ И МЕРКИ

3.1 Метод
3.2 Мерки

4. РЕГИСТРАЦИЯ И НАДЗОР НА КУЧЕТАТА

4.1 Регистрация на безстопанствени кучета
4.2 Регистрация на домашни кучета

5. КОНТРОЛ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

6. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

7. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

8. МОНИТОРИНГ НА СРЕДАТА ЧРЕЗ ИНДИКАТОРИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

9. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

10. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ МЕРКИТЕ В ПРОГРАМАТА

11. ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

3130 Роман, бул. Христо Ботев № 132-136
тел.: 09123/20 64, факс: 09123/2349
e-mail: roman@roman.bg
web: www.roman.bg

1. ВЪВЕДЕНИЕ В ПРОГРАМАТА

1.1 Описание на проблема:

Безстопанствените кучета са проблем на територията на Община Роман и със здравни, социално-битови, икономически и екологични измерения. Овладяването на популацията на безстопанствени кучета позволява да се извършва контрол и намаляване на техния брой. Популацията им е от изоставени, изгубени, родени на улицата и домашни кучета, изоставени от собствениците им на обществени места. Безстопанствените кучета създават дискомфорт на гражданите и тяхното наличие води до проблеми. Трудно осъзнато е обаче това, че наличието на кучета по улиците е основно причинено от хората и тяхната безотговорност. За да се появи на улицата, където се превръща в проблем, кучето е дошло от нечий дом. Собствениците на кучета не са достатъчно запознати с изискванията към тези животни, по отношение на грижите по отглеждането им и при първите срещнати трудности, животното или неговото потомство е изоставено на улицата. Не се спазват и най-елементарните нормативни изисквания при извеждане на кучето в градска среда и това не е от непознаване на закона или наредбата, а от липсата на правилно изградено мислене и нагласа в тази посока. Малцина са тези, които са запознати с биологията на вида и си дават реална сметка за това, каква вреда може да нанесем с едно единствено изоставено на улицата куче. Основен проблем при безстопанствените кучета е, че страдат от болести, глад, биват измъчвани и малтретирани от граждани.

Настоящата програма се изготвя /актуализира/ в изпълнение на Закона за защита на животните, Закона за ветеринарномедицинската дейност и Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

Поради факта, че проблема с безстопанствените кучета е сериозен за обществото и е с многостранни измерения (хуманно-медицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични) овладяването на популацията им ще доведе до намаляване на здравния риск за хората, тъй като уличните кучета са преносители на болести, опасни за човека и селскостопанските животни – бяс, тения, бруцелоза, микроспория, демодекоза, и др., и до намаляване на риска от ухапвания от кучета, тъй като много хора се страхуват от тях. През нощта, шумът създаван от животните смущава гражданите. Те са една от причините за

замърсяване на градската среда. От друга страна тежкото положение на уличните кучета травмира хората, които обичат животните.

1.2. Основни принципи за реализация на програмата:

Програмата е изготвена на основание чл.40, ал.3 от Закона за защита на животните. Принципите за нейната реализация са:

- Подобряване на жизнената и околната среда на територията на Община Роман;
- Намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез масова кастрация и подобряване на отношението към животните;

1.3. Основни причини за възникване на проблема

Основните причини за възникване на проблема са:

- Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което биват изоставяни;
- Липсата на образование за хуманното отношение към животните и грижите, от които се нуждаят;
- Липсата на подготовка на собствениците на домашни животни за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности, животното бива изоставяно на улицата.

1.4. Популация на бездомните кучета

Ефективен подход за установяване на контрол и намаляване на популацията на кучетата е:

- Прилагане на кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;
- Регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне;

До скоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, ОЗЖ и граждани бе основната причина за задълбочаване на проблема с бездомните кучета и невъзможност за неговото ефективно и трайно решение.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст. Ражда 2 пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на бездомните кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства,

до като достигне определен максимум. Този максимум се нарича „носещ капацитет на средата“ и зависи от условията на средата – количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата, раждаемостта и смъртността на бездомните кучета се изравняват, което означава, че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на бездомните кучета, ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета – новородени или мигриращи т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на уличните кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване – един цикличен и непрестанен процес.

При прилагане на кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места, не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от които са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта – когато капацитетът на средата се ограничи само от стерилни животни. Следва етапът на постепенно изтегляне на кучетата в приюти, тъй като отстраняването вече не може да се компенсира от раждаемост – липсват репродуктивни животни. Броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до трайното изчезване на явлението „улични кучета“.

Законът за защита на животните предвижда работа по програми за залавяне, кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и връщане по местата на залавяне на животните или настаняването им в приюти. Особено внимание се обръща на дълготрайните мерки за контрол и регистрация на домашните любимци, тъй като е ясна и категорична връзката между безотговорното отглеждане и липсата на контрол върху домашните кучета и големия брой на бездомни кучета.

Особено важно е да се осъзнае, че бездомните животни са плод на нашата безотговорност.

За решаването на проблема с безстопанствените животни са необходими единна цел, общи усилия и воля, координация и комуникация.

2. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

2.1. Цели

Основни цели на програмата са:

- Установяване на контрол върху популацията от домашни и безстопанствени кучета, като се гарантира здравето на хората и безопасността на жилищната среда в гр.Роман и кметствата на Общината.

- Редуциране броя на безстопанствените (улични) кучета до трайно намаляване на популацията, съгласно разпоредбите на действащото законодателство.

- Повишаване културата на отглеждане на домашни кучета и насърчаване на кастрацията им и на тяхната регистрация.

2.2. Задачи:

Основните задачи, които си поставя програмата са:

- Намаляване до минимум на рисковете от разпространяване на болести, предавани от животни на хора.

- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждането на кучета.

- Идентификация, регистрация и въвеждане на данни за кучетата на територията на Общината.

- Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета.

-Засилване на контрола при овладяване популацията на безстопанствените кучета.

3. МЕТОДОЛОГИЯ И МЕРКИ

3.1. Метод:

Основен метод е прилагане на регламентирания от Закона за защита на животните метод на кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места, до блокиране на раждаемостта или ограничаване на капацитета на средата само със стерилни животни, настаняване в приюти и осиновяване.

3.2. Мерки

Мерки за изпълнение на програмата:

- Залавяне, кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка (за кратко наричани обработка) и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета. Обработката на безстопанствените кучета се извършва във ветеринарни лечебни заведения, имащи съответната категория за кастрации – клиники или ветеринарни амбулатории първа и втора категория. Кметовете на общини организират изпълнението на Програмата и плана съгласно чл.40, ал.4 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ).

- Приоритетно обработване на женски кучета.

- Обработката се извършва по населени места, райони и във връзка с молби и сигнали на граждани.

- Залавянето на безстопанствените кучета се извършва съгласно райониране на града и Общината в зависимост от местоположението и особеностите на района както следва: паркове и детски площадки в гр.Роман, учебни заведения, детски градини, централна градска част, жилищни квартали, селски райони.

- Залавянето на безстопанствени кучета се извършва съгласно чл.42, ал.1 от ЗЗЖ, от лица със специфична квалификация, инструктирани от ветеринарен лекар.

- Транспортирането на кучетата се извършва в клетки и съгласно изискванията на чл.42, ал.2 от ЗЗЖ.

- Настаняването на безстопанствени кучета в приюти се извършва съгласно изискванията на чл.46 от ЗЗЖ. За настанените в приют кучета се спазват изискванията на чл.47 от ЗЗЖ.

- Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета при условията на чл.179, ал.3, т.3 от ЗВМД и чл.45, ал.8 от ЗЗЖ.

- Доказано агресивни кучета, участвали в инцидент с ухапване на човек се подлагат на евтаназия съгласно чл.179, ал.3, т.4 от ЗВМД.

- Осиновяване на безстопанствени кучета. Общините съвместно с организациите за защита на животните, организират публични мероприятия за задомяване /осиновяване/ на безстопанствени кучета.

- Организират се кампании за обработване и регистрация на кучета, отглеждани на открито (дворни кучета в покрайнините на града, съставните села и ромските квартали). В кампаниите участват Общината и неправителствени организации за защита на животните (НОЗЖ).

- Организират се кампании за разясняване на ползата от кастрацията, чрез брошури, медийна кампания и др. Разяснения на ЗЗЖ се организират от служители на Общината със съдействието на организации за защита на животните /ОЗЖ/ на собственици на домашни кучета. Осъществява се съвместна работа с ветеринарните лекари. За подобряване на чистотата на околната среда се определят алеи за разходка на кучета, ограждат се съществуващи детски площадки, детски градини и училища.

Ветеринарномедицинските дейности се извършват от ветеринарни лекари, осъществяващи практики в регистрирани ветеринарномедицински заведения, като се осъществява минимум 24 часа престой за следоперативно лечение. Ветеринарните лекари удостоверяват извършените дейности чрез водене на дневник.

ОЗЖ участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали. ОЗЖ съдействат при залавянето и връщането на кучетата, поемат надзор върху обработени кучета. ОЗЖ изпълняват мерки спрямо обработените кучета, за които са поели надзор, съгласно чл.49 и 50 от ЗЗЖ и съдействат за медийно отразяване на дейностите по Програмата. ОЗЖ могат да набират финансови средства за Програмата, да организират и провеждат кампании за осиновяване на кучета.

Преброяването на безстопанствените кучета на територията на населените места в Общината се извършва от кметовете и кметски наместници и от служители на Общинска администрация в гр.Роман.

Дейности по обезпаразитяване, кастрация, ваксинация се възлагат на юридически лица с регистрирана ветеринарна практика за упражняване на ветеринарномедицинска дейност по реда на чл.27 от ЗВМД. Организиране на периодични кампании за разясняване и стимулиране на кастрацията на кучетата, отглеждани на открито се извършват постоянно.

4. РЕГИСТРАЦИЯ И НАДЗОР НА КУЧЕТА

4.1. Регистрация на безстопанствени кучета

Регистрация се извършва от лицензирана фирма на ветеринарните лекари с регистрирана практика във ВЛЗ, с която Общината е сключила договор за овладяване популацията на безстопанствени кучета. Всяко обработено куче се идентифицира с инжектируем транспондер, ушна марка и ветеринарномедицински паспорт, европейски формат, който се предоставя на Община Роман, отговорна по надзора.

Обработените кучета се отразяват в амбулаторен дневник, в който се вписват задължително следните данни:

- Идентификация: номер на чип и паспорт;
- Отличителни белези на животното – пол, цвят, възраст, големина;
- Дата и място на залавяне;
- Дата на обработката;
- Ветеринарномедицинска обработка: кастрация, обезпаразитяване – външно и вътрешно /вид на ВМП/, ваксинация срещу бяс /вид на ваксината, партиден номер, срок на годност/;
- 24 часов следоперативен период;
- Дата и място на връщане;
- Отговорно по надзора физическо или юридическо лице;

Данните от регистъра , се изпращат периодично до Община Роман. Надзор на обработените кучета се извършва съгласно чл.49 и чл.50 от ЗЗЖ.

4.2. Регистрация на домашни кучета

Регистрацията на домашни кучета се извършва съгласно чл.174 от ЗВМД, в седемдневен срок от придобиването или на 4 месечна възраст от лицензиран ветеринарен лекар. При регистрация на кучето, ветеринарният лекар поставя микрочип, отговарящ на стандарт ISO 11784, издава се идентификационен документ /паспорт по образец (ако няма)/, ваксинация и обезпаразитяване (в зависимост от възрастта). Всички кучета подлежат на задължителна регистрация в Интегрираната информационна система на БАБХ ВЕТИС, като ветеринарния лекар въвежда данните за идентификацията на кучето, дата на раждане, порода, пол, извършени ваксинации и обезпаразитяване, имена, ЕГН и адрес на собственика.

Община Роман изготвя и поддържа регистър на домашните кучета на база подадени декларации от собствениците на кучетата.

Таксата за домашни кучета се събира в касата на Общината.

Собствениците на кучета с поставен микрочип не заплащат такса за 1-та година от неговото регистриране, съгласно чл.39 от ЗЗЖ.

Собствениците на кастрирани домашни животни не заплащат такса съгласно чл.175, ал.2, т.5 от ЗВМД.

5. КОНТРОЛ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Кметът на Община Роман, ресорен заместник-кмет, кметове на кметства и еколога на Община Роман осъществяват контрол по изпълнението на общинската програма.

Общинският съвет приема Програма за овладяване на популацията на безстопанствени кучета и предвижда годишен бюджет за изпълнението й, съгласно чл.40, ал.3 от ЗЗЖ.

Кметът на Общината, ежегодно внася отчет за изпълнението на програмата до изпълнителния директор на БАБХ.

Кметът на Общината, съгласно чл.40, ал.2 от ЗЗЖ организира изпълнението на програмата. Със съдействието на ОЗЖ, упражняват надзор над обработените животни съгласно чл.49 от ЗЗЖ. Приемат и обработват сигнали по надзора.

Сигнали и жалби на граждани и организации се приемат: по телефон, писмено, по електронна поща, в центъра за информация и общински услуги. Анонимни сигнали и жалби не се обработват. При подаване на сигнала се записват имената на гражданина или организацията, подали сигнала и телефон и адрес за обратна връзка. Подателят на сигнала посочва мястото на инцидента и описание на кучето/та. По сигналите се извършва проверка. Тя съдържа подробно описание на фактическите обстоятелства по сигнала или

жалбата, както и: информация от жалбоподателя, фактически обстоятелства, медицинско свидетелство (в случаите на ухапване), подробно описание на кучето, участвало в инцидента, Информация от страна на лица, които са свидетели на инцидента или имат наблюдения върху поведението на кучето. На база на проверката се изготвя констативен протокол. В процеса на наблюдение се допуска участието на организации за защита на животните /ОЗЖ/, като се спазва принципа на публичност и прозрачност.

6. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

1. Закон за защита на животните
2. Закон за ветеринарномедицинската дейност
3. Национална програма за овладяване на популацията на безстопанствени кучета на територията на Република България
4. Наредба №4 от 01.12.2021 г. за прилагане на националната програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност.
5. Наредба №23 от 17.05.2002 г. за профилактика и борба с болестта бяс при животните – издадена от Министерството на земеделието и горите.
6. Наредба №42 от 12.12.2008 г. за изискванията към ветеринарните лечебни заведения, вида и обема на ветеринарномедицинската дейност, която може да се извършва в тях.
7. Наредба №41 от 10.12.2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни.
8. Наредба №39 от 01.12.2008 г. за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени с техните физиологични и поведенчески особености.
9. Наредба №1 на ОбС Роман
10. Международна практика:

- Европейска конвенция за защита на животните компаньони – Ратифицирана със Закон, приет от 39-то Народно събрание на 15.04.2004 г.- ДВ, бр.34 от 2004 г. в сила за Република България от 01.02.2005 г.
- Световна здравна организация, Експертен комитет по беса, Осми доклад, Женева 1992 г., Серия № 824 – Извлечения от научни статии на СЗО върху контрола на популацията на кучетата.
- Световна здравна организация, Консултация върху приложимостта на глобален контрол и елиминиране на градския бяс, Женева 11-13 Декември 1989, VPH/93.116.

7. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Очаквани резултати от осъществяването на програмата:

- Повишаване на безопасността на градската и селска среда;
- Увеличаване регистрацията, събираемостта на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им, с оглед трайно решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата;
- Намаляване популацията на безстопанствените кучета;
- Намаляване на социалното напрежение;
- Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни;

8. МОНИТОРИНГ НА СРЕДАТА ЧРЕЗ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

8.1. Брой на безстопанствените кучета:

- заловени;
- маркирани;
- кастрирани;
- ваксинирани;
- обезпаразитени;
- настанени в приюти;
- върнати по места (под надзор на лица, организации за защита на животните или Община);
- осиновени;
- евтаназирани;
- умрели;

8.2. Брой на домашните кучета:

- регистрирани;
- кастрирани;

8.3. Брой извършени проверки, както и:

- подадени сигнали, молби и жалби;
- констатирани нарушения;
- дадени предписания;
- съставени актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления;

9. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране:

- Бюджет, съгласно чл.40, ал.1 от ЗЗЖ;
- Постъпления от такси, съгласно чл.175 от ЗВМД;
- Дарения;
- Финансиране на дейности по Програмата от ОЗЖ;

10. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ В ПРОГРАМАТА

Дейности за ограничаване на популацията	Отговорник	Срок за изпълнение
Договор с лицензирана фирма на ветеринарни лекари с регистрирана практика във ВЛЗ за изпълнение на дейностите по програмата – идентификация/поставяне на микрочип и издаване на паспорт, европейски формат, обезпаразитяване, кастрация, ваксинация срещу бяс	Общинска администрация и фирмата изпълнител	Срок на договор
Преброяване на безстопанствените кучета на територията на населените места	Община Роман, кметове и кметски наместници на територията на Общината	Извършва се на всеки две години в периода март – юни или септември - октомври
Популяризиране на програмата	Общинска администрация	Постоянен
Провеждане на кампании за осиновяване на безстопанствени кучета	Община Роман, ОЗЖ	Постоянен

Регистрация и идентификация на кучетата съгласно ЗВМД	Община Роман и ветеринарни лекари с регистрирана ветеринарна практика във ВЛЗ и ОДВХ Враца	Постоянен
Образователни кампании, включително в училищата	Община Роман, ОЗЖ	Постоянен
Периодични кампании за разясняване и стимулиране кастрацията на домашни кучета	Община Роман, ветеринарни лекари, ОЗЖ	Постоянен

11. ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Срокът за изпълнение на тази Програма е тригодишен, след приемането й от Общински съвет – Роман.

При промяна в нормативната уредба, настоящата Програма своевременно се актуализира.

Съгласувал:
Секретар на Община Роман
Инж.Хр.Йонкинска

Изготвил:
Инж.Р.Дудинска
Гл.експерт ООС
Община Роман